

Lászlóffy Csaba kolozsvári író, közösségi tagunk a hagyományos március 15-i művészeti díjak átadása során József Attila-díjban részesült.

* * *

Április 24. - az Örmény Genocídium 90. évfordulója

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület egy emléknaptár kiadásával emlékezik a másfélmillió - egyes becslések szerint közel kétfélmillió ötszáz ezer áldozatra. Nemcsak emlékezik, hanem emlékeztet is mindenkit - aki a naptárhoz hozzájutott - az egész év során. Hátha egyszer sikerül áttörni a hallgatás falát, nemcsak itthon, hanem a nagyvilágban is.

„Az etnocídiumot, amelynek áldozata 1,5-2,5 milliónyi török állampolgárságú örmény etnikumú személy volt, nemcsak Törökországban hallgatták agyon, hanem a szovjet tagállam Örmény Köztársaságban is. Csak Sztálin halála után szűnt meg a csend. Az áldozatokra való emlékezés a jereváni Jerern emlékműben öltött testet, amelyet csak nagy késéssel, a genocídium megtörténtének ötvenedik évfordulója után emeltek. Ekkor az örmény értelmiségiek kezdeményezésére egy bátor csapat Jereván utcáin tüntetést rendezett, nyilvánosan siratva elhunyt hozzátartozóikat, akikről eddig tilos volt megemlékezni általában, de különösképpen április 24-én, a genocídium évfordulóján. A világ azonban csak a 80-as években vett hivatalosan is tudomást az örmény népirtásról.

1983-ban elsőként az Egyházi Világtanács, 1984-ben pedig az Amerikai Egyesült Államok parlamentje, 1985-ben az ENSZ Emberjogi Bizottsága és 1987-ben az Európa Parlament Politikai Bizottsága ítélte el az örmény genocídiumot. Mint *Heinrich Potthoff* írja, a német nyilvánosság az örmény genocídiumot szinte a mai napig nem veszi tudomásul. Pedig ami 1915-ben és 1916-ban történt, az az emberek faji alapon való, államilag szervezett, szisztematikus kiirtása volt. Az örmény tragédia különössége éppen ebben az agyonhallgatásban rejlik. Az Örmény Köztársaság ugyan 1990-ben elfogadott egy törvényt a „genocídium elítéléséről” és április 24-ét állami gyásznappá nyilvánította. Mint Potthoftól tudjuk, öt évvel később azonban, 1995-ben a kultuszminisztérium utasítására törölte az örmény genocídiumot az iskolai tantervekből. Állítólag ez azért történt, hogy ne terheljék az örmény fiatalokat a múlt szörnyűségeivel, valójában azonban inkább azért, hogy ne rontsák a politikailag gyenge ország nemzetközi kapcsolatait.”

(Részlet Huszár Ágnes - Veres Péter: *Az örmény genocídium és utóélete c. tanulmányból.*)

* * *

Eltitkolt Genocídium

Meghívó

Az Országos Örmény Önkormányzat tisztelettel meghívja Önt és kedves családját 2005. április 23.-án az Örmény Genocídium 90. évfordulója alkalmából tartandó Megemlékezésre.

Fővédnök: Dr. Mádl Ferenc köztársasági elnök

Dzsivan R. Tabibijan

az Örmény Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete

Mesterházy Attila Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium politikai államtitkára

Közreműködnek:

Agárdy Gábor - Kossuth-díjas, a Nemzet Színésze

Lászlóffy Aladár - Kossuth-díjas költő

Dr. Dzsotjänné Krajcsír Piroska - történész

Flórián Antal - színművész

Kirkósa Orsolya - Magyar Állami Opera magánénekes

Várady Mária - színművésznő

Gurgen Ovszjepjan - Pozsonyi Nemzeti Opera magánénekes

Szerjan Avagjan - Jereváni Kamarakórus magánénekes

Örmény népzenei hangszeren kíséri:

Hovsepján Gavrus - chamancia,

Yeremján Hajk - duduk, Phasimjan Vacse - duduk
Műsorvezetők: Udumjan Lilit és Flórián Antal

Program:

- 10:00 óra** Koszorúzás az Örmény Keresztkőnél
(Budapest, V. ker. Petőfi tér, Duna-parti sétány)
- 11:00 óra** Megemlékezés az Örmény Genocídium 90. évfordulója alkalmából
Helyszín: MTA Vári Kongresszusi Terem
(I. ker. Budapest, Országház u. 28. sz.)
- 16:30 óra** Emlékkiállítás az Örmény Genocídium 90. évfordulójára
(rendezte az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület)
- 17:00 óra** Gyászmise a Genocídium áldozataiért
Helyszín: XI. ker. Orlay utca 6. sz. alatt
az Örmény Katolikus templomban

A műsor támogatói:

*Csepeli Örmény Kisebbségi Önkormányzat és
XI. kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzat*

* * *

Az örmény holokausztra emlékezünk

Család és szolgálat

Ez a címe **Antal Dániel** önéletírásának, amelyet a bukaresti székhelyű Kriterion kiadó jelentetett meg, 1971-ben. A hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején Romániában rövid időre a politikai nyomás, a cenzúra engedett egy kicsit, a szelepet egy kis időre megnyitották, és megjelenhettek olyan írások, amelyek addig nem. Emlékezzünk csak **Sütő András** *Anyám könnyű álmot ígér* című könyvére, vagy **Bálint Tibor** regényére a *Zokogó Majom*-ra, amelyek akkor jelentek meg, akárcsak az a könyv, amelyből az elkövetkezőkben többször is újraközlünk részleteket.

Több okunk is van erre, mert már a könyv bevezetőjében így ír 1970 végén Kolozsváron **Balogh Edgár**: A mi ötven évünk szempontjából(...) ismerjük a parasztnyomort és a külvárosiak megpróbáltatásait, itt azonban egy csöndesebb tragédia húzódik meg: a magát úrinak tudó középosztály leromlása. A földbirtokok előbb megszorítások közé, majd egy gazdasági válság örvényébe kerül, s a fiatal agrármérnök (...) a család szatmárhegyi szőlőjébe szorul, majd onnan is erdőmunkásnak szegődik el a teljes csőd következtében. (...) Katus, az asszony, örmény kereskedőpolgárok szívós kitartásával és szorgalmas gyakorlatiasságával segíti át férjét a bajokon.

Antal Dániel, akinek felmenői között volt **Ember Rozália**, majd forrón szeretett nagymamája **Bogdánffy Róza**, 1929 január 6-án vette feleségül **Gogomán Katust**, aki révén még számos erdélyi örmény családdal került rokonságba, és akikkel találkozhatunk a könyv lapjain.

(Pl. Tüzes Bálint, Kolumbán Antal, stb., stb.) És itt átadom a szót az önéletírónak:

„Kocsival átmentünk Szamosújvárra, hogy megismerjem a várost és Katus ott élő rokonait. Meglátogattuk **Mazachian Párszeghnét**, akinek a városban szőnyegszövő üzeme van. Bámulatosan szép szőnyegetek készítettek itt, és még csodálatosabb, hogy egyszerű falusi lányok a szakszerű vezetés mellett milyen ügyesen dolgoztak.

Szamosújváron a városalapító örmény családok leszármazottjain kívül 1916 után letelepedett örmények is élnek, akik Törökország örménylakta területeiről menekültek el a vérfürdő elől. Ilyen menekültek a **Mazachian**, a **Horenian**, a **Kozalian** család fejei. Mazachian elmondta nekünk, hogyan élte át a rémnepokot. A békésen dolgozó örmény városokat, falvakat csendőrök vezette felizgatott lovas kurdok rohanták meg, így az ő szülővárosát is. Az örményeket felszólították, halálbüntetés terhe alatt hagyják el házaikat, majd az öregeket, betegeket, fiatalokat és gyerekeket sem kímélve, a sivatag felé hajszolták őket. Aki nem bírta továbbvonszolni magát, otthagyták. Az akkor tizenhat éves Mazachian Jakab egy gyenge öregembert vett a hátára, és minden erejét megfeszítve cipelte. Az öreg kérte, tegye le, mert hiábavaló minden,